

Evolució de les cures i el pensament en infermeria**2012/2013**

Codi: 101803

Crèdits ECTS: 9

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Graduat en Infermeria	830 Graduat en Infermeria	OB	1	2

Professor de contacte

Nom: Paola Galbany Estragues

Correu electrònic: Paola.Galbany@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per cursar aquesta assignatura tot i que es recomana que l'estudiant tingui coneixements teòrics en Ciències de ls Salut.

Objectius

L'assignatura Evolució de les cures i Pensament Infermer està considerada com a obligatòria dins les directrius generals de Bases de la Infermeria del pla d'estudis, de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a l'obtenció del títol de grau en infermeria. Les cures infermeres ajuden a la persona, família o comunitat a assumir les seves responsabilitats en matèria de salut i a mobilitzar els recursos per a mantenir-la o millorar-la en l'entorn en que es desenvolupa, així com a fomentar l'autocura.

Aquesta matèria pretén introduir l'estudiant en les Ciències de la Infermeria, perquè pugui comprendre la funció primordial i diferenciada de la professió infermera i pugui integrar, en cursos successius, els fonaments teòrics i metodològics.

Els objectius principals d'aquesta assignatura són:

- 1) Explicar les maneres d'enmalaltir i d'estar sa en els éssers humans al llarg del temps.
- 2) Identificar les persones que han influït en el progrés de les cures infermeres.
- 3) Comprendre els diversos esdeveniments socials i culturals que han influït en el progrés de les cures infermeres.
- 4) Descriure quines cures realitzaven les infermeres en els diferents períodes històrics.
- 5) Comprendre l'evolució de la formació infermera.
- 6) Explicar els models conceptuals de la infermeria.

Competències

- Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva
- Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos
- Aplicar els fonaments i els principis teòrics i metodològics de la infermeria.
- Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació

- Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.
- Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.
- Demostrar que es coneixen els principis de finançament sanitari i socio sanitària i utilitzar adequadament els recursos disponibles.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
2. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
3. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexes.
4. Argumentar amb evidències científiques la selecció de les cures infermeres més idònies per a una atenció professional adequada a les necessitats de salut de les persones.
5. Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.
6. Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.
7. Descriure i explicar el sistema sanitari espanyol.
8. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
9. Explicar la legislació relacionada amb les cures i la professió infermera.
10. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
11. Identificar els diferents models de la conducta humana.
12. Identificar els elements històrics, conceptuals i metodològics rellevants que defineixen el conjunt de la disciplina infermera.
13. Indicar mesures que garanteixen el respecte de les opinions, les creences i els valors dels pacients com a individus autònoms i independents.
14. Resoldre problemes d'infermeria i problemes de col·laboració, utilitzant la història clínica, els diagnòstics infermers i els criteris de resultat que es vol aconseguir (segons el paradigma escollit).
15. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Bases teòriques: evolució de la Infermeria.

- Origen de les cures infermeres
- Sabers relacionats amb el guariment i la cura.
- La dona consagrada.
- La dicotomia de les cures infermeres.
- Precursors de la infermeria moderna.
- Inici de la professionalització infermera
- Florence Nightingale.

- Consolidació de la infermeria
- Evolució de la infermeria a Espanya durant el segle XX-
- Orígens del Sistema Nacional de Salut i organització dels serveis de salut -desenvolupament històric -
- Infermeria en els conflictes bèl·lics.

Infermeria com a disciplina professional.

- La ciència i l'art de la infermeria: origen i desenvolupament
- Característiques de la professió infermera: conceptes teòrics de persona, entorn, salut i rol
- Paradigmes: Categorització, Integració i Transformació.

Infermeria com a professió.

- Característiques d'identitat professional
 - Competències infermeres i camps d'actuació.
 - Teories i models infermers.
- Elements essencials del marc conceptual: presumpcions, opinions i valors, elements fonamentals.

Escoles de pensament infermer:

- Escola de les necessitats.
- Escola de la interacció.
- Escola dels efectes desitjats.
- Escola de les cures humanitzades (Caring).

Metodologia

Activitats Dirigides:

- **Seminaris: Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)**

La metodologia emprada serà bàsicament la de **l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)** que es du a terme mitjançant sessions tutoritzades i presencials a l'aula per analitzar una situació problema i conduir l'aprenentatge. Mitjançant aquesta situació/problema, l'estudiant adquireix habilitats per afrontar problemes, prioritzar i cercar informació, prendre decisions i avaluar la seva activitat. En l'ABP, el rol de l'estudiant és actiu perquè és el responsable del procés del seu aprenentatge. El rol del professor/a és el de facilitador i guia d'aquest procés en el què s'hi contemplen tres etapes:

Primera sessió de tutoria

Elecció d'un escenari o situació per consens: Es lliura als estudiants els resums de les situacions que s'hauran de treballar al llarg de la unitat. Aquestes il·lustren quelcom que li passa a una persona, a un grup o a una comunitat en una situació real.

Exploració de la situació: els estudiants mitjançant una pluja d'idees identifiquen quin és el problema i els aspectes rellevants que hi estan relacionats. També, identifiquen el coneixement previ que tenen d'aquest problema i les àrees que necessiten estudiar més a fons per acabar de comprendre'l i poder-lo

afrontar. Per mitjà d'un raonament i anàlisi de les dades, els estudiants es fan preguntes per arribar a formular hipòtesis; identifiquen els objectius i els resultats d'aprenentatge a assolir. Amb aquests elements el grup consensua un pla de treball que ha de guiar el seu pla d'estudi per la segona sessió.

Segona sessió de tutoria

Els estudiant expliquen breument la cerca bibliogràfica, les fonts i els recursos utilitzats en el període d'estudi. El grup discuteix les estratègies individuals de cerca i les fonts de consulta utilitzades per valorar críticament la informació recollida (la reputació dels autors, els mètodes d'investigació utilitzats, els mètodes estadístics aplicats,...). Es discuteix el pla de treball planificat, on tots els components del grup han de tenir l'oportunitat d'explicar la informació que han estudiat. Amb aquesta posta en comú, els estudiants s'estan capacitant per a l'avaluació crítica i correcció del seu coneixement previ, alhora, que desenvolupa l'habilitat d'avaluar críticament el seu raonament del problema. Com a resultat de la discussió han d'extreure un resum de coneixements i abstracció dels principis i els conceptes que puguin ser aplicats a altres situacions anàlogues.

La situació ha de ser tornada a avaluar per revisar el pla d'aprenentatge i justificar la llista d'hipòtesi per veure si són acceptades, modificades o eliminades.

Tercera sessió de tutoria

En aquesta es fa una anàlisi de la situació problema treballada i es fa una síntesi de l'aprenentatge i objectius assolits. Es tracta de contestar les següents preguntes: Què és el que s'ha après de nou treballant el problema? Com es relaciona aquest aprenentatge amb els objectius? Quins principis o conceptes nous s'han discutit? Quins s'han après? Què del que s'ha après ajudarà a entendre diferents problemes o situacions en el futur? Quines àrees d'aprenentatge es van identificar però no es van treballar? Preguntes totes elles que permeten identificar el coneixement assolit i el que encara resta pendent.

Es finalitza aquesta tercera sessió amb l'autoavaluació, l'avaluació entre iguals i la del professor/a.

El casos/problemes que es treballaran a les sessions d'ABP estan relacionats amb els continguts de l'assignatura: Es treballaran 5 situacions relacionades amb els continguts dels apartats "bases teòriques:evolució de la infermeria", "la infermeria com a disciplina professional", "infermeria com a professió" i "escoles de pensament".

- **Classes expositives** tenen la finalitat de reforçar i ampliar els continguts teòrics que l'estudiant treballarà en les diferents situacions d'ABP.

Altres:

- **Tutories individualitzades**

Es podran concretar de tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1.Seminaris ABP	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15
3.Classes expositives	18,76	0,75	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15

Tipus: Autònomes			
Definició de paraules clau iu estratègies de recerca i bases de dades bibliogràfiques., lectura comprensiva i de texts, realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums	135	5,4	1, 3, 5, 8

Avaluació

Descripció del sistema d'avaluació

L'avaluació final de l'assignatura s'organitza en dos mòduls: l'avaluació dels seminaris d'ABP i l'avaluació de la prova escrita. La suma dels dos mòduls donarà una nota numèrica < ó = 10.

1) **Mòdul 1: Seminaris D'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)**-Els seminaris, s' avaluaran de forma continuada i formativa i té un pes del 50%. Els seminaris es faran en grups de 25 estudiants. La nota és individual.

2) **Mòdul 2: Prova escrita**- Té un pes del 50% i constarà de preguntes obertes i/o tancades sobre principis i conceptes de l'assignatura relacionats amb la totalitat del contingut teòric treballat en les diferents situacions d'ABP (5 situacions) + el contingut teòric treballat a les classes expositives durant el curs. La prova es realitzarà el dia establert per al període d'exàmens del curs 2012-2013

De manera esquematitzada l'assignatura serà avaluada de la següent manera:

1) Seminaris ABP = Nota numèrica entre 0-10 que equivaldrà al 50% de la nota final.

2) Prova escrita = Nota numèrica entre 0-10 que equivaldrà al 50% de la nota final.

Per aprovar l'assignatura cal un mínim de 5 en la suma de totes les parts (1, 2).

Criteris d'avaluació:

PER APROVAR L'ASSIGNATURA caldrà haver assistit com a mínim al 70% de la Unitat dels Seminaris d'Aprenentatge (ABP) i presentar-se a la prova escrita. Es recomana l'assistència a les classes expositives per tal d'aprovar l'examen final.

- **Definició de NO PRESENTAT:** S'entendrà per no presentat quan,
 - L' estudiant falta al 30% de la Unitat d'Aprenentatge (ABP): presentació, discussió i avaluació, però realitza la prova escrita.
 - L'estudiant realitza els seminaris d'ABP, però no es presenta a la prova escrita el dia de l'examen.

No es realitzaran proves en dates fora del límit establert en el calendari d'exàmens del curs acadèmic 2012-2013 del Grau en Infermeria de la UAB.

El tractament d'eventuals casos particulars: Per tractament eventuals de casos particulars es reunirà una comissió avaluadora.

Obtenció de la qualificació final:

El sistema de qualificació final es alfanumèric i quedarà representat de la següent manera:

-Suspens < 5

-Aprovat < 7

-Notable < 9

-Excel·lent >ó 9

Revisió d'examen:

La nota final de la prova escrita podrà ser revisada per l'estudiant en el període determinat per la "revisió d'examen". No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació dels Seminaris d'ABP	50%	5,62	0,22	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Prova escrita dels continguts de la totalitat de l'assignatura	50%	5,62	0,22	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Bibliografia recomanada per les classes expositives:

•Sobre les teories i models de la infermeria i escoles de pensament:

- Henderson V. Principios básicos de los cuidados de enfermería. Ginebra: CIE; 1971.
- Henderson V. La naturaleza de la enfermería. Una definición y sus repercusiones en la práctica, la investigación y la educación. Reflexiones 25 años después. Madrid: McGraw-Hill-Interamericana de España S.A.; 1994
- Kérouac S, Pepín J, Ducharme F, Duquette A, Mayor F. El Pensamiento Enfermero. Barcelona: Masson S.A; 1996
- King I. Enfermería como profesión. Filosofía, principios y objetivos. México: Limusna S.A, 1984.
- Marriner-Tomey A, Alligood M. Modelos y teorías de enfermería. 6ªed. Barcelona: Elsevier; 2007.
- Nightingale F. Notas sobre Enfermería. Qué es y qué no es. Barcelona: Masson; 1991.
- Orem D. Normas prácticas de enfermería. Madrid: Pirámide; 1983.
- Orem D. Conceptos de enfermería en la práctica. Barcelona: Masson-Salvat; 1993.
- Peplau H. Relaciones interpersonales en enfermería. Un marco de referencia conceptual para la enfermería psicodinámica. Barcelona: Masson-Salvat; 1990.
- Poletti R. Cuidados de enfermería: Tendencias y conceptos actuales. Barcelona: Rol; 1980.
- Potter P. Fundamentos de enfermería: Teoría y Práctica. 5ªed. Madrid: Mosby-Doyma; 2002.
- Riehl, J, Roy C., Conceptual models for nursing practice. 2ªed. New York: Appleton-Century-Crofts; 1980.

•Sobre l' evolució de les cures infermeres:

- Hernández Conesa J. Historia de la enfermería. Un análisis histórico de los cuidados de enfermería. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana de España 1995.
- Benavent MA, Ferrer E, Francisco C. Fundamentos de Enfermería. 2ªed. Madrid: DAE; 2003.
- Collière MF. Promover la vida: de la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana McGraw-Hill. 1993

Evolució de les cures i el pensament en infermeria 2012 - 2013

- Collière MF. Soigner...Le premier art de la vie. Paris:Masson; 2001.
- Domínguez Alcón C. La infermeria a Catalunya. Barcelona: Rol; 1981
- Dominguez Alcón C. Los cuidados y la profesión enfermera en España. Madrid: Pirámide, 1986.
- Donahue P. La historia de la enfermería. Barcelona: Doyma;1993.
- Siles, J. Historia de la enfermería. Alicante: Aguaclara; 1999.
- Valls, R. Història de la Professiò d'Infermeria. Barcelona: Universitat de Barcelona; 2007.
- Valls, R. Ramió, A. Torres, C, Roldán, A., Roderó, V. Vives, C. Domingo, A., Domínguez-Alcón. Infermeres catalanes a la Guerra Civil espanyola. Barcelona: Publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona; 2008.

•Altres recursos:

- Bases de dades (consulta a internet) com per exemple: Cuidem, Cuidatge, Fistera, Ministeri de Salut Carlos III, Medline.
- Revistes d'Infermeria tipus: ROL, Index d'Infermeria. Metas, etc.